

Programmabegroting 2019

Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

Juli 2018

Inhoudsopgave

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	3
2. UITGANGSPUNTEN	7
3. PROGRAMMAPLAN	8
3.1 PROGRAMMA 1: BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	8
3.2 PROGRAMMA 2: ONTWIKKELING	13
3.3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	21
3.4 OVERZICHT OVERHEADKOSTEN	22
4. PARAGRAFEN	27
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	27
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	30
4.3 FINANCIERING	31
4.4 GRONDBELEID	32
4.5 BEDRIJFSVOERING	34
5 FINANCIËLE BEGROTING	35
6 BIJLAGE	44

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn voor het begrotingsjaar 2019 de speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaplan en hoofdstuk 4: Paragrafen. In hoofdstuk 3 is ook beschreven wat onder de reguliere werkzaamheden valt.

Bestuurlijke focus 2019

Het bestuur van de Groenalliantie heeft in 2019 e.v. de volgende speerpunten:

- Doelrealisatie door:
  - Het uitvoeren van de primaire kerntaken uit de begroting (ontwikkeling, beheer en exploitatie, handhaving en communicatie).
  - Het uitvoeren van de (voorgenomen) investeringen in het kader van het programma Kwaliteitsimpuls Recreatiegebieden (tot in 2021).

- Blijven inzetten op:
  - het investeren in de beheergebieden en routestructuren van de Groenalliantie.
  - het op afgesproken onderdelen versterken van de samenwerking met Staatsbosbeheer, de provincie en andere gebiedspartijen in de regio (uitvoeren dynamische investeringsagenda Groenalliantie, recreatieprogramma Groene Hart, inspelen op kansen, o.a. duurzaamheid (zoals groene energieopwekking).
  - het vergroten van de bekendheid en het gebruik van de beheergebieden en routestructuren van de Groenalliantie (branding).

- Het borgen van continuïteit in :
  - de efficiënte dienstverlening aan de Groenalliantie, waarover in 2019 met Staatsbosbeheer meerjarig vervolgafspraken worden gemaakt.
  - de structurele dekking van de begroting van de Groenalliantie, waarbij meerjarig wordt geanticipeerd op de risico's, die samenhangen met de afgesproken begrotingssubsidie van de provincie Zuid-Holland (uittreedovereenkomst 2017 - 2025).

Gebiedsadviescommissies

Het Dagelijks Bestuur zal ook in 2019 haar voorgenomen investeringen voor advies voorleggen aan de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o.. Deze advisering wordt betrokken bij de besluitvorming in het Algemeen Bestuur. Adviezen van de commissies moeten passen binnen de doelstelling van de Groenalliantie en haalbaar en betaalbaar zijn. Om de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o. bij hun werk te faciliteren is er in 2019 per commissie een werkbudget beschikbaar van € 5.000 per jaar.

Financieel management

De gemeente Alphen is op 1 januari 2017 uitgetreden, de provincie Zuid-Holland op 1 januari 2018. Over de financiële gevolgen hiervan zijn met de betrokken bestuursorganen in 2016 goede financiële afspraken gemaakt.

Het uittreden van de provincie leidt in combinatie met het uittreden van de gemeente Alphen tot een inkomstenverlies. De begrotingssubsidie van de provincie van afgerond € 1.8 miljoen neemt vanaf 2022 met 10% af. Vanaf 2026 is de (hoogte van de) provinciale subsidie onzeker. In de periode 2019-2021 is naar verwachting nog geen sprake van een financieel probleem, mede door de groei van de inkomsten op de Reeuwijkse Hout. De ruimte binnen de beheerbegroting wordt gebruikt voor de uitvoering van omvormingsprojecten, die voortkomen uit de aanpak van de essentaksterfte in alle beheergebieden (herplanting) al dan niet in combinatie met diverse beheerprojecten uit het programma Kwaliteitsimpuls. In de periode 2022-2025 is de begroting naar verwachting jaarlijks in evenwicht. Het bestuur houdt voor de situatie vanaf 2026 vooralsnog rekening met 2 mogelijke scenario's. In scenario 1 wordt er van uitgegaan dat vanaf 2026 de jaarlijkse provinciale subsidie 25% lager wordt ten opzichte van het bedrag in 2018. Vanaf 2026 is er in dit scenario sprake van een tekort van ruim €274.114 er jaar.

De werkelijkheid kan negatiever uitpakken. Een scenario 2 zou kunnen zijn dat de provinciale subsidie wordt verlaagd met 50% ten opzichte van het bedrag in 2018. In dat geval zou het tekort vanaf 2026 nog groter worden dan in scenario 1. Het jaarlijkse tekort wordt dan € 730.971.

Het opvangen van dit risico vergt de komende jaren een gericht financieel management, waarbij niet alleen wordt gestuurd op kostendaling, maar ook op (beperkt haalbare) inkomstenstijging uit nieuwe gronduitgiften en exploitaties. Alleen onder die voorwaarden blijft er vanaf 2022 – 2026 voldoende begrotingsruimte beschikbaar voor het realiseren van én de kerntaken én het dekken van (het beheer van) nieuwe investeringen. Bij de herijking van de begroting in 2019 zal het bestuur de eerste stappen zetten om de dekking van het voorzienbare tekort in 2026 meerjarig te vertalen naar concrete (begrotings-)maatregelen. De verwachting is dat door een combinatie van schaalvoordeel (door de meerjarige samenwerking met Staatsbosbeheer), efficiencylagen en keuzes in het niveau van het onderhoud de lasten structureel kunnen worden verlaagd. Ook het aantrekken van nieuwe deelnemers is een te verkennen optie.

Voor een goed financieel management in de komende jaren acht het bestuur het verstandig om voor de Groenalliantie tot één begroting te komen, waarin de lusten en lasten tussen de deelnemers gelijk verdeeld zijn.

Punten, die in dat verband om aandacht vragen:

- In uiterlijk 2022 op basis van de stand van dat moment besluiten over de hoogte van de deelnemersbijdragen en de verdeling (herschikking) hiervan over de deelnemers. Nu geldt voor de berekening van de deelnemersbijdragen nog per werkgebied de oude systematiek uit de opgeheven schappen.
- Compartimentering: In uiterlijk 2022 beslissen over het opheffen van de beide Investeringsreserves (compartiment RP en KW), ongeacht de hoeveelheid geld die dan nog in de reserves zit. Het saldo in beide reserves wordt dan overgeheveld naar de Investeringsreserve Groenalliantie.

Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Gebiedsbeheer

Het product Gebiedsbeheer is gericht op het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. Dit product wordt in 2019 onder verantwoordelijkheid van Staatsbosbeheer uitgevoerd. De voor 2019 geprognosticeerde uitgaven voor groot onderhoud zijn in de begroting vermeld (zie programma 3.1).

De fysieke maatregelen die voortvloeien uit de investeringen in het kader van het programma Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o. worden waar mogelijk gecombineerd met de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden.

De essentaksterfte heeft de komende jaren een grote impact op de bosbeplanting van de Groenalliantie. De situatie verschilt per beheergebied. De kans is groot dat in een aantal beheergebieden grote percelen moeten worden gekapt en opnieuw moeten worden ingeplant met andere boomsoorten. Dit zal vooraf goed worden gecommuniceerd. Waar aan de orde organiseert Staatsbosbeheer voorafgaand aan de kap van bomen een bewonersinformatieavond.

Er wordt bij de aanpak van de essentaksterfte gestreefd naar een geleidelijke transformatie. Hierbij wordt de combinatie gezocht met de uitvoering van de beheermaatregelen, die voortvloeien uit het programma Kwaliteitsimpuls recreatiegebieden en die moeten worden gefinancierd uit het beschikbare beheerbudget.

Door het benutten van de ruimte binnen de beheerbegroting is het mogelijk om deze aanvullende omvormingskosten meerjarig op te vangen binnen het beschikbare beheerbudget.

Grondpositie en exploitatie

Dit product is gericht op actief beheer van de grondpositie en exploitaties. Er wordt constructief meegedacht met uitbreidingswensen van gevestigde partijen, die zo nodig in een (aanvullende) overeenkomst worden vastgelegd. Op toevoeging van andere, nieuwe, commerciële functies wordt niet actief ingezet. Er wordt nader uitvoering geven aan enkele acties en maatregelen die in de (door u eind 2017 geaccordeerde) nota verdienopgave zijn opgenomen. Zie verder paragraaf 3.1.

Toezicht en Handhaving

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H:

- de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen;
- de eigendommen van het schap heel houden.

De primaire inzet van T&H richt zich op handhaving in de gebieden. Zie voor aandachtspunten per werkgebied paragraaf 3.1.

Communicatie

Het bestuur wordt gefaciliteerd in het vertalen van haar ambities aan het publiek en het op een positieve wijze beïnvloeden van de publieke opinie. Daarnaast wordt ingezet op de promotie van de recreatiegebieden en de routenetwerken in en om de recreatiegebieden, zodat de bekendheid wordt vergroot en het bezoek aan de gebieden wordt gestimuleerd. Hiervoor zullen digitale communicatiemiddelen worden gebruikt, naast bijvoorbeeld advertenties in recreatieve bladen. Centraal hierin staat de boswachter publiek als gezicht van het gebied en aanspreekpunt voor vragen van omwonenden, recreanten, ondernemers, andere gebiedspartijen en media. Daarnaast worden indien relevant ook de communicatiekanalen van Staatsbosbeheer benut.

Ontwikkeling

Zoals eerder vermeld wil het bestuur met hulp van de reeds ontvangen en toegezegde cofinanciering van de provincie Zuid-Holland en anderen de komende jaren (blijven) investeren in de actualisatie van de beheergebieden. In overeenstemming met de daartoe genomen bestuursbesluiten voor beide gebiedsdelen (Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o.) heeft de Groenalliantie in 2018 een belangrijk deel van de interactieve planvormingsfase van voorgenomen investeringsprojecten afgerond. In de periode tussen 2019 en 2021 ligt het accent op de uitvoering en realisatie. De (voorgenomen) projecten per gebiedsdeel zijn in hoofdstuk 3.2 "Ontwikkeling" nader toegelicht.

Financiële samenvatting

De totale begroting 2019 sluit op nul. De deelnemersbijdragen zijn ten opzichte van 2018 met 2,3% geïndexeerd. De index van 2,3% is toegepast conform het bestuursbesluit van 7 december 2017.

Ook het meerjarig perspectief is sluitend. Vanaf 2022 dient rekening gehouden te worden met onderstaande punten en de financiële gevolgen die hier uit voortvloeien:

- Wijze van beschikbaar stellen van provinciaal geld voor het beheer na uittreding (hoe lang/hoe hoog; structureel of incidenteel);
- Toename beheerkosten als gevolg van modernisering van gebieden (meerjarige investeringsprogramma's in beide werkgebieden);
- Toename beheerkosten als gevolg van nieuwe investeringen.

Wijziging in verslaggeving en begrotingsopzet 2019

De verslaggevingsvoorschriften voor gemeenten en provincies zijn met ingang van 2017 gewijzigd. Voor gemeenschappelijke regelingen gelden deze wijzigingen vanaf 2018. Deze wijziging in verslagleggingsvoorschriften leidt tot een wijziging in de opzet van de begroting. Wat dit betekent wordt toegelicht in het voorwoord bij hoofdstuk 3 "Het Programmaplan".

2. Uitgangspunten

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wetsaanpassing heeft onder meer gevolgen voor de indieningstermijn van de programmabegroting. In de praktijk betekent dit dat de ontwerp-programmabegroting op 15 april voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar gereed moet zijn.

Het uitgangspunt voor de programmabegroting 2019 is het bestaande en aanvaarde beleid, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2018, de Najaarsrapportage 2017 en de besluiten van het Algemeen Bestuur tot 1 maart 2018. De opbrengsten uit huren, pachten, e.d. worden conform de actuele contracten bijgesteld. Ook worden eventuele nieuwe (externe) ontwikkelingen (bij bestaand beleid) meegenomen. De begroting Onderhoudskosten wordt gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan TBM. In 2019 zal een herijking van de planningen voor Regulier en Groot Onderhoud en de vervangingsinvesteringen plaatsvinden, de effecten uit deze herijking zullen via een begrotingswijziging worden voorgelegd

Bij het opstellen van de voorliggende begroting 2019 zijn de uitkomsten van de Jaarstukken 2017 in concept wel bekend, maar nog niet vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Dit zal gebeuren in de vergadering op 5 juli 2018. De structurele effecten die voortkomen uit de jaarrekening 2017 zullen worden verwerkt in een begrotingswijziging 2018 en in de eerste begrotingswijziging 2019. Voor de prijsstijging op de ramingen voor 2019 is een indexatie van 2,3% toegepast. Voor de meerjarenraming 2020 tot en met 2022 is geen indexering toegepast.

De begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 moeten, conform de uitgangspunten in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), structureel en reëel in evenwicht zijn. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Als dit niet het geval zou zijn, zou de kans groot zijn dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat. De nadere uitwerking is opgenomen in de financiële begroting (zie hoofdstuk 5).

In de tripartiete overeenkomst is afgesproken dat de huidige dienstverlening voor de jaren 2017 en 2018 zal worden voortgezet door Staatsbosbeheer. In januari 2018 is door het Algemeen Bestuur een principebesluit genomen om de samenwerking met Staatsbosbeheer te continueren. In de tweede helft van 2018 zullen de onderhandelingen starten voor de nieuwe overeenkomst tussen Staatsbosbeheer en Groenalliantie. In 2019 is derhalve de dienstverlening conform 2018 overgenomen.

De begroting 2019 bevat conform voorschriften in het BBV een meerjarenraming. Zie hoofdstuk 5 financiële begroting.

3. Programmaplan

Het programmaplan is vanaf 2019 opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 2 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*
- *Overzicht overhead*

In dit hoofdstuk wordt per programma een toelichting gegeven op de ambities, de voorgestelde aanpak om deze ambities te realiseren en wat de kosten hiervoor zijn.

3.1 Programma 1: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Ambitie: Wat willen we bereiken?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling worden onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

De netto-opbrengsten in de gebieden zijn optimaal.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden wordt gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Economisch beheer
3. Regelgeving & handhaving
4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product Gebiedsbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltype. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het Groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsprognose. Hiermee worden voorzieningen getroffen voor toekomstig Groot onderhoud. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde Groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Het product gebiedsbeheer bestaat verder uit:

- inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuur-en recreatieschap te onderhouden;
- maken van afspraken met partijen.

De jaardotatie aan de voorziening groot onderhoud als onderdeel van het budget gebiedsbeheer bedraagt jaarlijks € 889.500. Voor 2019 zijn voor Groot onderhoud voor € 404.039 aan uitgaven geprognostiseerd, uitgesplitst naar categorie onderhoud. Verwezen wordt naar paragraaf 4.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

Bij de uitvoering van onderhouds- en beheerswerkzaamheden vindt waar nuttig afstemming plaats met het externe netwerk van bezoekers, exploitanten en medebeheerders zoals gemeenten of waterschappen.

Naast het reguliere onderhoud (o.a. maaien, snoeien, reinigen) en het jaarlijks terugkerende groot onderhoud (o.a. baggeren, dunnen, herstel van wegen en paden) zijn in 2019 ook specifieke groot onderhoud maatregelen voorzien. Deze maatregelen worden definitief bekend na de toetsing van de meerjarenplanning aan de uitgevoerde inspecties.

De fysieke maatregelen die voortvloeien uit de Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard, bijvoorbeeld in het Loetbos en bij de surfplas, worden waar mogelijk gecombineerd met de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden.

De essentaksterfte zal de komende jaren een grote impact hebben op de bosbeplanting in de beheergebieden van de Groenalliantie. Percelen moeten worden gekapt en opnieuw worden ingeplant met andere boomsoorten. Dit zal vooraf goed worden uitgelegd en gecommuniceerd.

De aanwezigheid van invasieve plaagsoorten (zoals bereklauw, Japanse duizendknoop, springbalsemien) wordt jaarlijks gemonitord. Het voorkomen van verdere uitbreiding (en waar nodig terugdringing) staat daarbij centraal. Zie onderstaand tabel voor de geplande werkzaamheden groot onderhoud in 2019.

GA	
Categorie	2019
TBM-overig (Bospercelen)	48.080
Asfalt	0
Bagger	69.000
Elementverharding	21.200
Gras	41.300
Halfverharding	34.300
Harde oevers	110.100
Steenbestorting	0
Strand	0
Zwemwater	1.800
Gebouwen	3.300
Bruggen	2.100
Vlonders en steigers	0
Totaal GO excl. P	331.180
Totaal GO incl. P	404.039

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- Beheer grondpositie
- Beheer exploitaties

Beheer grondposities (eigendom)

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied) zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van de Groenalliantie. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, evenals het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van de Groenalliantie. Voor 2019 worden er geen mutaties in de grondpositie verwacht.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties is tweeledig:

1. het heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de (uitbreiding van de) exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en –opstallen (passend binnen de huidige ambities van het natuur- en recreatieschap), waarin privaatrechtelijke afspraken worden vastgelegd. Een en ander binnen de kaders van de schapsdoelstelling (zoals het grondprijzenbeleid en het in 2017 vastgestelde handelingskader uit de nota verdienmodellen) en het (gemeentelijk) planologisch beleid;
2. het heeft betrekking op het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van bestaande overeenkomsten. Hiermee wordt onder andere een stabiele geldstroom nagestreefd, waarbij tenminste het huidige niveau wordt gehandhaafd.

Na de realisatie van het recreatiepark Green Parq en het bijbehorende voorzieningengebouw wordt niet actief ingezet op toevoeging van andere commerciële functies. Wel zal constructief worden meegedacht met uitbreidingswensen van gevestigde partijen, waaronder de gemeentelijke hockeyvelden in de Reeuwijkse Hout, en zal hieraan – waar haalbaar – in beginsel medewerking worden verleend.

Uit de eind 2017 door u vastgestelde nota verdienmodellen volgt in 2019 mogelijk een aantal werkzaamheden op economisch vlak Dit betreft onder andere de nadere uitwerking van de herijking van enkele gebouwen (zoals de schuur Hendrikshoeve aan de Loet 2 te Lekkerkerk en twee onderhoudscontainers). Tevens wordt verwacht in 2019 een vervolg te geven op de herijking van bestaande onderhoudscontracten (met bijzondere aandacht voor onderhoudsverdeling en gebruik van parkeerplaatsen).

Op moment van schrijven is niet bekend of uit de kwaliteitsimpuls of andere ontwikkelingsvisies nadere economisch gerelateerde initiatieven voor 2019 volgen. Er wordt dan ook niet actief ingezet op verdere toevoeging van commerciële functies. Wel zal constructief met verzoeken worden meegedacht evenals met uitbreidingswensen van gevestigde partijen en zal hieraan – waar haalbaar – in beginsel medewerking worden verleend. Uiteraard binnen de kaders van doelstellingen van het natuur- en recreatieschap en (gemeentelijk) planologisch beleid.

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen
- Toezicht en handhaving

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

De natuur- en recreatiegebieden kunnen gebruikt worden voor het recreëren door individuen en door groepen. Voor beide vormen van gebruik geldt dat niet alles altijd mag en kan. Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het werkgebied van de Groenalliantie, vraagt hij hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming aan. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de openbare orde en veiligheid. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van de Groenalliantie zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling 'schoon, heel en veilig' in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Door de overgang van de handhavers naar Staatsbosbeheer zal samen met de aldaar beschikbare capaciteit ingezet worden op een verhoging van de effectiviteit en efficiency van de handhaving.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H:

- de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen;
- de eigendommen van het schap heel houden.

De primaire inzet van T&H richt zich op handhaving in de gebieden. In 2019 zal er een Verordening ten aanzien van het hondenbeleid in werking treden.

Ad.4 Communicatie

Het bestuur wordt ondersteund in de positionering van Groenalliantie en het vertalen van haar ambities naar het publiek en de stakeholders. De bekendheid en het gebruik van de recreatiegebieden en de diverse routenetwerken wordt vergroot door het effectief en efficiënt benutten van de beschikbare on- en offline communicatiekanalen. Dit wordt bereikt door de communicatie zoveel mogelijk af te stemmen op de recreatieve wensen van bewoners, toeristen en recreanten, maar ook door samenwerking met ondernemers en gebiedspartijen. Bij de inzet van communicatiemiddelen wordt – met behoud van de eigen identiteit van Groenalliantie – waar mogelijk en nuttig meegelift met de organisatie van Staatsbosbeheer. Centraal hierin staat de boswachter publiek als gezicht van het gebied en aanspreekpunt voor vragen van omwonenden, recreanten, ondernemers, andere gebiedspartijen en media. Daarnaast worden indien relevant ook de communicatiekanalen van Staatsbosbeheer benut.

Financiën: Wat gaat het kosten?

Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
Lasten			
Gebiedsbeheer	2.062.674	2.534.200	2.713.908
Economisch beheer	81.284	109.700	115.900
Regelgeving & handhaving	142.600	143.000	146.300
Communicatie	79.671	85.500	87.400
Totaal lasten	2.366.229	2.872.400	3.063.508
Baten			
Gebiedsbeheer		13.100	13.100
Economisch beheer	395.878	401.600	432.600
Regelgeving & handhaving		-	-
Communicatie		-	-
Totaal baten	395.878	414.700	445.700
Saldo gewone bedrijfsvoering	1.970.351-	2.457.700-	2.617.808-
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	12.261	-	-
Diverse baten	897.065	-	-
Saldo diverse lasten en baten	884.804	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten	26.519	10.532	11.066
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	26.519-	10.532-	11.066-
Totaal saldo van baten en lasten	1.112.066-	2.468.232-	2.628.874-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	835.000	-	-
Onttrekking reserves	45.501	51.314	30.048
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	789.499-	51.314	30.048
Resultaat	1.901.565-	2.416.918-	2.598.826-

Toelichting:

Toelichting baten economisch beheer:

Peildatum voor de prognose baten economisch beheer is 1 december 2017.

De verhoging van de baten is een gevolg van een ingroeicontract met de exploitant van het recreatiepark Green Parq in het recreatiegebied Reeuwijkse Hout. De afgesproken vergoeding voor canon kan naar beneden worden aangepast, indien de uitvoering van de ontwikkelingsfasen door de exploitant stagneren.

Kredieten

krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2017	Begroting 2018	prognose 2019	Prognose t/m 2019	% lasten t.o.v. totaal krediet
Bijdrage website promotie Groene hart	2019	30.000	8.402	10.532	11.066	30.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		30.000	8.402	10.532	11.066	30.000	
Totaal programma 1		30.000	8.402	10.532	11.066	30.000	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		30.000	8.402	10.532	11.066	30.000	

Toelichting:

Bijdrage website promotie Groene Hart

De feitelijke bijdrage aan de Groene Hart promotie in en met betrekking tot het werkgebied Krimpenerwaard en haar beheergebieden is in 2016 en 2017 veel lager uitgevallen dan de raming van in totaal € 30.000 voor 2 jaar. Op verzoek van de beide deelnemende gemeenten uit de Krimpenerwaard wordt de sluitdatum van dit krediet daarom verlengd totdat het krediet is uitgeput. Vooralsnog wordt de datum hiervoor gesteld op eind 2019, tenzij het bestuur tussentijds anders beslist.

3.2 Programma 2: Ontwikkeling

Ambitie: Wat willen we bereiken?

Het bestuur wordt geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

Het bestuur wordt geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van de Groenalliantie raken. Zo wordt inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden. Hiervoor worden de volgende producten geleverd:

- Planvorming & gebiedsontwikkeling
- Marketing & productontwikkeling

Planvorming & gebiedsontwikkeling

De Groenalliantie wil de kwaliteit van haar recreatiegebieden een impuls geven. De inzet is om de beleving van de gebieden en de voorzieningen in de gebieden aan te passen aan de wensen van deze tijd, zodat deze aantrekkelijker worden voor recreanten. De kaders voor de kwaliteitsimpuls zijn vastgelegd in de bestuurlijk vastgestelde Uitvoeringsplannen Krimpenerwaard (2015) en Reeuwijkse Plassen (2016). Binnen de kaders van de Uitvoeringsplannen zijn in de periode 2015-2018 conform de investeringsagenda's diverse projecten en activiteiten gestart in zowel de Krimpenerwaard als de Reeuwijkse Plassen. Dat maakt dat er in 2019 meerdere projecten en activiteiten lopen die onderling in meerdere of mindere mate samenhangen. Het samenhangende geheel van projecten en activiteiten wordt gecoördineerd, aangestuurd en bewaakt vanuit de Programmaorganisatie kwaliteitsimpuls Groenalliantie. De inzet is gericht op:

- Organiseren: projecten te ontwikkelen door allianties aan te gaan met gebiedspartners

- Investeren: het investeren in projecten met recreatieve meerwaarde
- Uitvoeren: het realiseren van projecten en het beheren van gebieden en routestructuren

Organiseren

De Groenalliantie heeft de organisatiekracht om zowel op strategisch als op operationeel niveau samenwerkingen en allianties aan te gaan. Op strategisch-tactisch niveau wordt afgestemd met c.q. deelgenomen aan overlegtafels op gebiedsniveau (waaronder de Landschapstafels Veenweiden Gouwe Wiericke en Krimpenerwaard en de Regiegroep Groene Hart). Doel is om op regionale schaal tot duidelijke en afgestemde afspraken te komen over de inhoud en (co-)financiering van ambities en wensen (Recreatieprogramma Groene Hart). Op operationeel niveau wordt op projectniveau samenwerking gezocht met gebruikers, gebruikersgroepen, exploitanten, ondernemers en andere terreinbeheerders. Hieruit voortkomende investeringsvoorstellen worden door het Dagelijks Bestuur regelmatig voor advies voorgelegd aan de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o.

De uitkomsten van overleg, advies en samenwerking op zowel strategisch-tactisch als operationeel niveau vormen mede de input voor het aanvullen, bijstellen en oppakken van de eigen investeringsagenda van de Groenalliantie.

Investeren

De Groenalliantie wil ook in de periode 2020/2021 blijven investeren in nieuwe projecten die recreatieve meerwaarde bieden. Dit gebeurt in hoofdzaak binnen de kaders van de Uitvoeringsplannen en de bijbehorende (dynamische) investeringsagenda's. De planvoorbereiding voor deze investeringen zal in 2018 en 2019 worden opgestart. In aanvulling op de reeds lopende projecten (zie hierna) is het doel van deze nieuwe investeringen de verdere versterking van de gebruikswaarde van de gebieden door vernieuwing en toevoeging van (recreatieve) voorzieningen en verbindingen afgestemd op de behoeften en wensen van gebiedspartners en recreanten met name gericht op bewegen, spelen en horeca.

Uitvoeren

De interactieve planvoorbereiding en uitvoering van de projecten uit het programma Kwaliteitsimpuls Krimpenerwaard verloopt voor de werkgebieden Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o. in de tijd gefaseerd.

In 2019 is voor het werkgebied Krimpenerwaard oplevering van de volgende projecten voorzien:

- In de Krimpenerhout zijn in tweede helft van 2018 de uitvoeringswerkzaamheden gestart rondom de Surfplas, de hoofdentree en de aanpassing van padenstructuren. Rondom de Surfplas betreft het aanbrengen van een nieuwe waterbodem in de Surfplas, aanleg van speeleilanden met speelvoorzieningen, verbreding van de stranden en de aanleg natuurvriendelijke oeversverdedigingen. De hoofdentree wordt vernieuwd mede in relatie tot de golfbaan en de parkeerplaatsen inclusief de realisatie van een centrale ontmoetingsplek. De padenstructuren worden aangepast zodat er meer variatie en betere oriëntatie wordt geboden aan wandelaars en fietsers. Volgens de planning worden alle werken in (september) 2019 opgeleverd.
- In de Loetbos zijn in tweede helft van 2018 de uitvoeringswerkzaamheden gestart rondom de hoofdentree en padenstructuren. De hoofdentree wordt vernieuwd waarbij er

meer samenhang wordt aangebracht in de parkeerplaatsen, verblijfszone, informatievoorziening, horeca, kanoverhuur en de Hendrikshoeve. Aansluitend hieraan wordt er een herkenbare hoofdroute uitgezet in het Loetbos door hiërarchie aan te brengen in de bestaande padenstructuur. Volgens de planning worden alle werken in (september) 2019 opgeleverd.

- In de Krimpenerwaard wordt een MTB-route gerealiseerd, grotendeels over het talud van de oude N210 en die zowel de Krimpenerhout als het Loetbos aan doet.

In 2019 is voor het werkgebied Reeuwijkse Plassen oplevering van de volgende projecten voorzien:

- In de Reeuwijkse Hout wordt de vernieuwde entreezone opgeleverd inclusief een vergroende parkeerplaats en nieuwe avonturenroute.
- In de Goudse Hout wordt het vernieuwde entreegebied Goudse Houtsingel opgeleverd inclusief een nieuw centraal plein en uitzichtpunt over de plas.
- In 't Weegje/Oostpolder wordt het vernieuwde entreegebied opgeleverd inclusief een nieuw landschappelijk ingepaste parkeerplaats en een bootcamp voor jonge kinderen.
- In het Gouwebos wordt de nieuwe bosstructuur opgeleverd inclusief een nieuwe wandelroute.
- In Twaalfmorgen wordt de vernieuwde entreezone en de nieuwe bosstructuur inclusief kleine recreatieve voorzieningen (picknicktafels) opgeleverd

In alle beheergebieden van Groenalliantie wordt daarnaast door middel van aanvullende beheermaatregelen in de komende jaren invulling gegeven aan de verbetering van bosstructuren (omvormingsopgave essentaksterfte en programma kwaliteitsimpuls). De ruimte binnen de beheerbegroting wordt hiervoor ingezet.

In 2018 is de planvorming gestart voor fase 2 en 3 van het Programma kwaliteitsimpuls Groenalliantie: het toevoegen van recreatieve voorzieningen (fase 2) en het toevoegen van verbindingen (fase 3). Bij positieve besluitvorming over de projectvoorstellen fase 2 en 3 in 2018, zal de aanbesteding en uitvoering in 2019 worden opgestart.

In 2019 zal de laatste investeringsronde starten met het opstarten van de planvorming van projecten uit de investeringsagenda's KW en RP.

Marketing & productontwikkeling

De marketing richt zich op de regionale positionering en profilering van de natuur- en recreatiegebieden alsmede op de bekendheid van de diverse routestructuren, zoals het fietsknooppuntensysteem en het vaarroutenetwerk. De recreatieve wensen van toeristen, recreanten en bewoners worden als uitgangspunt genomen bij de ontwikkeling, positionering en profilering van de gebieden. Daarvoor wordt de methodiek van de Leefstijlen voor Dagrecreatie gebruikt.

Financiën: Wat gaat het kosten?

Programma 2. Ontwikkeling	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
Lasten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling	183.600	183.800	188.000
Marketing & productontwikkeling	15.000	15.000	15.300
Totaal lasten	198.600	198.800	203.300
Baten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling		-	-
Marketing & productontwikkeling		-	-
Totaal baten	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	198.600-	198.800-	203.300-
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten		-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten	561.700	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	117.810	-	-
Saldo kredieten	443.890-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	642.490-	198.800-	203.300-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	-	761.280	-
Onttrekking reserves	443.890	761.280	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	443.890	-	-
Resultaat	198.600-	198.800-	203.300-

Toelichting:

Conform de nieuwe verslaggevingsregels moeten investeringen met maatschappelijk nut voortaan worden geactiveerd. In de praktijk gaat het hier om de uitgaven op kredieten (projecten). Voorheen werden deze uitgaven rechtstreeks binnen de programma's (exploitatie) verantwoord. Voortaan zullen de uitgaven moeten worden geactiveerd en vervolgens zal hier op worden afgeschreven. De afschrijvingslasten worden wel binnen de programma's (exploitatie) verantwoord. De dekking van de afschrijvingslasten verloopt via de onttrekking aan de ingestelde Reserve afschrijving.

Voor de toelichting op de lasten van kredieten en de onttrekkingen aan de reserves wordt verwezen naar onderstaande tabel. Bij het opstellen van de begroting 2019 is nog niet duidelijk over welke jaarschijf 2018 en 2019 de kredieten worden verdeeld. Dit zal later bij de 2^e begrotingswijziging 2018 en de 1ste begrotingswijziging 2019 worden aangepast.

Kredieten

krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2017	Begroting 2018	prognose 2019	Prognose t/m 2019	% lasten t.o.v. totaal krediet
Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW fase	2020	2.279.570	155.054	0	2.124.516	2.279.570	100%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		1.068.921	77.527		991.394	1.068.921	
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		612.333	0		612.333	612.333	
- Dekking uit Algemene Reserve GA		98.000			98.000	98.000	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		500.316	77.527	0	422.789	500.316	
Projectuitvoering Kwaliteitsimpuls KW fase Loetbos*	2020	309.400	15.640	0	293.760	309.400	100%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		142.200	7.820		134.380	142.200	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		25.000		0	25.000	25.000	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		142.200	7.820	0	134.380	142.200	
Quick Wins speelplaatsen Goudse Hout	2020	427.050	510	0	426.540	427.050	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		112.525	510		112.015	112.525	
- Dekking uit Algemene Reserve GA		202.000			202.000	202.000	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		112.525			112.525	112.525	
Kwaliteitsimpuls GA fase 2 en 3	2020	680.000	0	0	680.000	680.000	100%
- Dekking uit Algemene Reserve GA		680.000			680.000	680.000	
Uitvoering projecten Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse	2020	761.280	170	0	761.110	761.280	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		380.640	170		380.470	380.640	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		380.640			380.640	380.640	
Totaal programma 2		4.457.300	171.374	0	4.285.926	4.457.300	
- Dekking uit Algemene Reserve GA		980.000	0	0	980.000	980.000	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		493.165	680	0	492.485	493.165	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		1.236.121	85.347	0	1.150.774	1.236.121	
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		612.333	0	0	612.333	612.333	
- Dekking uit Investeringsreserve GA		0	0	0	0	0	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		1.135.681	85.347	0	1.050.334	1.135.681	

* projectuitvoering Kwaliteitsimpuls Krimpenerhout en Loetbos

krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2017	Begroting 2018	prognose 2019	Prognose t/m 2019	% lasten t.o.v. totaal krediet
Schetsontwerp Krimpenerhout/herinrichting zwemplas	2020	789.571	0	0	789.571	789.571	100%
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		601.904	0		601.904	601.904	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		187.667	0		187.667	187.667	
Schetsontwerp Krimpenerhout/Bossen, paden, Polderpiratenpad+vergroting belevingswaarde	2020	1.034.081	155.054	0	879.027	1.034.081	100%
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		10.429	0		10.429	10.429	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		109.112	77.527		31.585	109.112	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		520.000			520.000	520.000	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		177.000			177.000	177.000	
- Dekking uit Algemene reserve		98.000			98.000	98.000	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		119.540	77.527		42.013	119.540	
Schetsontwerp Krimpenerhout/Entree	2020	228.218	0	0	228.218	228.218	100%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		114.109	0		114.109	114.109	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		114.109	0		114.109	114.109	
Ontwikkelen mountainbikeroute (Krimpenerhout)	2020	227.700	0	0	227.700	227.700	100%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		148.700	0		148.700	148.700	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		79.000			79.000	79.000	
Planuitwerking en planuitvoering Loetbos	2020	309.400	15.640	0	293.760	309.400	100%
- Dekking uit Investeringsreserve KW		142.200	7.820		134.380	142.200	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		25.000			25.000	25.000	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		142.200	7.820		134.380	142.200	
Quick Wins speelplaatsen Goudse Hout	2020	240.050	510	0	239.540	240.050	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		112.525	510		112.015	112.525	
- Dekking uit Algemene reserve		15.000			15.000	15.000	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		112.525			112.525	112.525	
Gouwe Bos avontuurlijke speelplaats	2020	187.000	0	0	187.000	187.000	100%
- Dekking uit Algemene reserve		187.000			187.000	187.000	
Totaal programma 2		3.016.020	171.204	0	2.844.816	3.016.020	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		1.236.121	85.347	0	1.150.774	1.236.121	
- Dekking uit Reserve kwaliteitsimpuls KW		612.333	0	0	612.333	612.333	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		112.525	510	0	112.015	112.525	
- Dekking uit Algemene reserve		300.000	0	0	300.000	300.000	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		755.041	85.347	0	669.694	755.041	

**projecten Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Plassen uitvoering

	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2017	Begroting 2018	prognose 2019	Prognose t/m 2019	% lasten t.o.v. totaal krediet
Voorlopig ontwerp Twaalfmorgen	2020	75.600	0	0	75.600	75.600	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		37.800	0		37.800	37.800	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		37.800	0		37.800	37.800	
Voorlopig Ontw. Hoofdentree t Weegje	2019	97.200	170	0	97.030	97.200	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		48.600	170		97.030	97.200	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		48.600	0			0	
VO bos, graslanden en paden Gouwebos	2020	97.500	0	0	97.500	97.500	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		48.750	0		48.750	48.750	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		48.750	0		48.750	48.750	
VO entree Goudse Hout	2020	145.500	0	0	145.500	145.500	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		72.750	0		72.750	72.750	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		72.750			72.750	72.750	
VO entree Reeuwijkse Hout	2020	268.300	0	0	268.300	268.300	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		134.150	0		134.150	134.150	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		134.150	0		134.150	134.150	
restant reservering van totaal 761.280	2020	77.180	0	0	77.180	77.180	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		38.590	0		38.590	38.590	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		38.590	0		38.590	38.590	
Totaal programma 2		761.280	170	0	761.110	761.280	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		380.640	170	0	429.070	429.240	
- Dekking bijdragen derden (subsidies)		380.640	0	0	332.040	332.040	

Toelichting:

Schetsontwerp Krimpenerhout/herinrichting zwemplas

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten herinrichting zwemplas Krimpenerhout. Het betreft het aanbrengen van een nieuwe waterbodem in de Surfplas, aanleg van speleilanden met speelvoorzieningen, verbreding van de stranden en de aanleg natuurvriendelijke oeversverdedigingen.

Schetsontwerp Krimpenerhout/Bossen, paden, Polderpiratenpad + vergroting belevingswaarde

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten voor het aanbrengen van meer variatie in bossen, versterking van padenstructuren, toevoegen voorzieningen aan het Polderpiratenpad en vergroting van de belevingswaarde van de Krimpenerhout.

Schetsontwerp Krimpenerhout/Entree

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten van de herinrichting van de hoofdentree. Het betreft het vernieuwen van de hoofdentree mede in relatie tot de golfbaan en de parkeerplaatsen inclusief de realisatie van een centrale ontmoetingsplek.

Ontwikkelen mountainbikeroute (Krimpenerhout)

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten van de aanleg van een MTB-route in de Krimpenerwaard. De route loopt voornamelijk over het oude talud van de N210 en doet zowel de Krimperhout als het Loetbos aan.

Planuitwerking en planuitvoering Loetbos

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten van de herinrichting van de hoofdentree van het Loetbos. Het betreft vernieuwing van de hoofdentree in relatie tot de parkeerplaatsen, de verblijfszone en de Hendrikshoeve. Tevens wordt er een nieuwe hoofdroute uitgezet en wordt er hiërarchie aangebracht in de padenstructuur.

Quick wins speelplaatsen Goudse Hout

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten van de aanleg van een natuurlijke speelplaats in de Goudse Hout.

Gouwebos natuurlijke speelplaats

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten van de aanleg van een natuurlijke speelplaats in het Gouwebos.

Voorlopig ontwerp Twaalfmorgen

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten voor het vernieuwen van de hoofdentree van Twaalfmorgen inclusief de realisatie van kleine recreatieve voorzieningen.

Voorlopig ontwerp Hoofdentree 't Weegje

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten voor het vernieuwen van de hoofdentree van 't Weegje inclusief een bootcamp voor jonge kinderen.

VO bos, graslanden en paden Gouwebos

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten van het vernieuwen van de bosstructuur en graslanden van het Gouwebos inclusief de aanleg van een nieuwe wandelroute.

VO entree Goudse Hout

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten voor het vernieuwen van de hoofdentree van de Goudse Hout inclusief een nieuw centraal plein aan de plas.

VO entree Reeuwijkse Hout

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten voor het vernieuwen van de hoofdentree van de Reeuwijkse Hout inclusief vergroening van de parkeerplaats en aanleg van een avonturenroute.

Restant reservering van totaal 761.280

Dit krediet is bestemd voor de dekking van de uitvoeringskosten voor het vernieuwen van de bebording en informatievoorzieningen in de gebieden van de GA.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
Lasten			
Algemene dekkingsmiddelen	-	1.000	1.000
Onvoorziene lasten	-	5.400	5.500
Totaal lasten	-	6.400	6.500
Baten			
Subsidiebijdrage Provincie Zuid-Holland	-	1.827.426	1.827.426
Deelnemersbijdrage	3.173.871	1.346.445	1.377.300
Totaal baten	3.173.871	3.173.871	3.204.726
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.173.871	3.167.471	3.198.226
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	637.500	-	-
Saldo diverse lasten en baten	637.500	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	3.811.371	3.167.471	3.198.226
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	1.169.697	164.553	-
Onttrekking reserves	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.169.697	164.553	-
Resultaat	2.641.674	3.002.918	3.198.226

Toelichting:

Met ingang van 2018 is de provincie Zuid-Holland geen deelnemer meer in het schap, de bijdrage van de provincie is apart inzichtelijk gemaakt. De hoogte van de subsidiebijdrage van de provincie is tot en met 2021 100% en vanaf 2022 tot en met 2025 90% van het exploitatietekort in 2017.

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage KW	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
Gemeente Krimpen a/d IJssel	204.800	49,7%
Gemeente Krimpenerwaard	207.400	50,3%
TOTAAL	412.200	

Verdeling deelnemersbijdrage RP	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo		Inwoneraantallen per 1-1-2017
Gemeente Gouda	528.000	55%	71.752
Gemeente Bodegraven/Reeuwijk	246.600	25%	33.733
Gemeente Waddinxveen	190.500	20%	26.536
TOTAAL	965.100		

Toelichting op de deelnemersbijdrage:

In 2018 is de provincie Zuid-Holland uitgetreden. De provincie heeft in het collegeprogramma opgenomen dat zij op strategisch niveau invulling wil geven aan het recreatiebeheer en niet meer direct betrokken wil blijven bij het operationele beheer van de gebieden. Om die reden is de provincie per 1 januari 2018 uit de gemeenschappelijke regeling getreden. Vanaf die datum geeft de provincie Zuid-Holland overeenkomstig de voorwaarden in de uittredingsovereenkomst een andere invulling aan de medefinanciering van het beheer, te weten door het op aanvraag toekennen van een jaarlijkse subsidie in een nieuw meerjarig financieringsmodel tot en met 2025. Voor de periode 2018 – 2021 is de provinciale subsidie van een gelijkblijvend volume ten opzichte van de begroting 2017 (geen indexatie).

Conform de gemeenschappelijke regeling is de deelnemersbijdrage van de deelnemers in gebiedsdeel Krimpenerwaard gebaseerd op een percentage van het nadelig exploitatiesaldo en bij de deelnemers van gebiedsdeel Reeuwijkse Plassen naar rato van inwonersaantal. In bovenstaande tabellen zijn respectievelijk de percentages en inwonersaantallen aangegeven. Bij de Reeuwijkse Plassen zijn ook percentages vermeld, deze zijn conform de percentages die de provincie hanteert bij het berekenen van haar subsidiebijdrage (conform uittredingsovereenkomst).

3.4 Overzicht Overheadkosten

Ambitie: Wat willen we bereiken?

Kwalitatief hoogwaardige bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap

Daarbij wordt rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied.

Tevens het voorbereiden van bestuursvergaderingen inclusief een verslaglegging van bestuursvergaderingen, bestuurlijk en ambtelijk omgevingsmanagement en het zorgdragen voor het uitvoeren van de knel- en actiepunten.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vindt plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- Het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- Het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- Het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- De bestuurssecretaris is adviseur van en aanspreekpunt voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen inclusief de risico's;
- Het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- Het opstellen en uitvoeren van additionele opdrachten en beleidsadviezen waarmee het bestuur in staat wordt gesteld om richting en middelen vast te stellen;
- Het faciliteren en ondersteunen van de gebiedsadviescommissies: vergaderingen plannen en voorbereiden, verslaglegging van vergaderingen en het (laten) uitvoeren van actiepunten.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke regeling (Wet gemeenschappelijke regelingen en Algemene wet bestuursrecht). Ook het toetsen van bestuursvoorstellen op juridische gevolgen en het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur), behoren tot de juridische ondersteuning en advisering.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;

- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, najaarsrapportage en jaarstukken;
- begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidie-controles, jaarrekeningcontrole).

In 2019 is de exploitatiebegroting van de Groenalliantie voor 56% gedekt uit provinciale subsidie. Voor het werkgebied Krimpenerwaard is dit inclusief de provinciale compensatie voor het opheffen Koepelschap Buitenstedelijk Groen. Dit vloeit voort uit de in 2017 met de provincie gesloten uittredingsovereenkomst. De jaarlijkse subsidie aanvraag bij de provincie is gedurende de looptijd van de overeenkomst op maat gebaseerd op de Algemene Subsidieverordening (ASV) van de provincie Zuid-Holland. Conform afspraak in de uittredovereenkomst met de provincie is de door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting hiervoor de grondslag.

Financiën: Wat gaat het kosten?

Overhead	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
Lasten			
Bestuursproducten	244.821	269.400	275.600
Juridische ondersteuning en advisering	11.777	9.600	9.800
Financiën	105.641	108.200	110.700
Totaal lasten	362.239	387.200	396.100
Baten			
Bestuursproducten		-	-
Juridische ondersteuning en advisering		-	-
Financiën		-	-
Totaal baten	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	362.239-	387.200-	396.100-
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten		-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten		10.000	10.000
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	-	10.000-	10.000-
Totaal saldo van baten en lasten	362.239-	397.200-	406.100-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves		10.000	10.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	10.000	10.000
Resultaat	362.239-	387.200-	396.100-

Voor de toelichting op de lasten van kredieten wordt verwezen naar onderstaande tabel.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2017	Begroting 2018	Prognose 2019	Prognose t/m 2019	% lasten t.o.v. totaal krediet
Werkbudget Groenalliantie	2019	20.000	-	10.000	10.000	20.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve RP		10.000		5.000	5.000	10.000	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		10.000		5.000	5.000	10.000	
Totaal programma 1		20.000	0	10.000	10.000	20.000	
- Dekking uit Investeringsreserve KW		10.000	-	5.000	5.000	10.000	
- Dekking uit Investeringsreserve RP		10.000	-	5.000	5.000	10.000	

Toelichting:

Facilitering gebiedsadviescommissies

Om de gebiedsadviescommissies Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o. bij hun werkzaamheden te faciliteren is er per commissie een werkbudget beschikbaar van € 5.000 per jaar.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert/ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden	Impact (uitgaande van vier jaar)*
1. Continuïteit dienstverlening Groenalliantie	Het is nog onduidelijk hoe de dienstverlening aan de Groenalliantie na 2018 geregeld zal zijn. De bij overeenkomst afgesproken evaluatie van de tweejarige dienstverlening door SBB vindt plaats in maart 2018.	PM	PM	PM
2. Fietspad Oostpolder Gouda	Verzekeraar beoordeelt schade aan het fietspad Oostpolder door wateroverlast en verzakkingen.	€ 150.000 (+/- 50%)	M	€ 75.000
3. Invoering vennootschapsbelasting voor overheids-ondernemingen (VPB) per 1/1/16	Verhoging incidentele en structurele lasten. Invoering VPB heffing	PM	L	PM

4. Meerjarige dekking begroting na uittreding provincie Zuid-Holland	Meerjarige dekking begroting na uittreding provincie Zuid-Holland	€ 456.857	H	€ 365.485
5. Economisch grondzaken	Incidenteel en structureel	PM	M	PM
6. Second opinion kostenramingen projecten Kwaliteitsimpuls Groenalliantie	Investeringsbedragen kunnen stijgen	PM	M	PM

* Bij een hoog risico wordt de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een gemiddeld risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. De geprognoseerde stand van de Algemene Reserve per eind 2018 bedraagt ca. € 1.450.000. De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 440.000. De claims op de Algemene reserve zijn € 0 (nihil). De berekening van het weerstandsvermogen komt dan uit op een ratio van 3,3 met een bijbehorend waarderingscijfer A. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Hieronder zijn de risico's nader toegelicht.

Risico 1: Continuïteit dienstverlening Groenalliantie

Eind 2016 zijn bij overeenkomst afspraken gemaakt over de dienstverlening door Staatsbosbeheer (SBB) aan de Groenalliantie voor de jaren 2017 en 2018. De samenwerking is in maart 2018 geëvalueerd. Partijen hebben besloten de samenwerking voort te zetten tot tenminste 2026. Hierover zal eind 2018 een nieuwe overeenkomst worden gesloten. Bij het schrijven van deze begroting is deze overeenkomst nog niet opgesteld en vastgesteld. Daarom is dit risico vooralsnog opgenomen, niet te kwantificeren en op PM gezet.

Risico 2: Fietspad Oostpolder

Het fietspad Oostpolder is vanwege de voortdurende wateroverlast en vanwege verzakkingen niet meer veilig en afgesloten voor verkeer. Bij het schrijven van deze begroting beoordeelt de verzekeraar de schade. Hopelijk is dit risico in 2018 reeds opgelost. Het mogelijke risico is geschat op € 150.000 (+/- 50%) met een gemiddelde kans.

Risico 3 Invoering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is geen sprake van een fiscale onderneming, omdat er geen sprake is van structurele vermogenoverschotten dan wel wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een beperkt risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 4: Meerjarige financiering na uittreding provincie Zuid-Holland

De komende 8 jaar zijn er voor de dekking van de exploitatie van Groenalliantie geen financiële zorgen te verwachten. De financiële continuïteit voor de exploitatie is t/m 2021 voor 100% en daarna t/m 2025 voor 90% geborgd. Vanaf 2022 moet het bestuur van Groenalliantie rekening houden met 10% kostenbesparing op de exploitatie. De periode na 2025 vraagt om meer keuzes en maatregelen. Het risico is hoog ingeschat en de aanname is dat er vanaf 2026 tenminste 25% minder structureel wordt ontvangen.

10% minder is € 182.743, 15% minder is € 274.114 totaal is dit vanaf 2026 € 456.857

De stand van de Algemene reserve is per 31-12-2020 € 1.449.000, dit tekort kan zonder kostenbesparingen 3 jaar worden opgevangen. Het weerstandsvermogen komt dan onder de ratio < 0,6 met bijbehorende betekenis van ruim onvoldoende.

Risico 5: Economische grondzaken

Het algemeen risico als grondeigenaar is bodemverontreiniging. In een gebied als met name Krimpenerwaard kunnen milieuverontreinigingen aanwezig zijn die momenteel niet bij het schap bekend zijn en waarvan de veroorzaker na ontdekking niet kan worden aangesproken. In een aantal gevallen kan het schap echter wel verantwoordelijk gehouden worden voor de kosten van sanering. De kosten hiervoor zullen pas bekend worden wanneer een dergelijke milieuverontreiniging wordt aangetroffen. Wanneer er nieuwe ontwikkelingen komen voor bestaande gebieden, zal nagegaan moeten worden of er vervuiling is. Indien er sprake is van vervuiling zal eerst een saneringsplan moeten worden opgesteld.

Risico 6: Second opinion kostenramingen projecten Kwaliteitsimpuls Groenalliantie

Naar aanleiding van de ervaring met de aanbesteding uit 2017, heeft het bestuur verzocht om alle projectramingen die in het kader van de Kwaliteitsimpuls in de fase van planvorming zijn gemaakt, nogmaals door te laten rekenen op marktconformiteit. De verwachting is dat de investeringsbedragen stijgen met als gevolg een hogere onttrekking aan de reserves waardoor er minder ruimte ontstaat voor nieuwe investeringen. Ten tijde van het opstellen van deze begroting is het bedrag wat hiermee gemoeid is nog onbekend. Het risico is daardoor vooralsnog geschat op PM.

Kengetallen

Voor het verhogen van de transparantie en om makkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten worden met ingang van de begroting 2017 een aantal voorgeschreven kengetallen opgenomen. De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
netto schuldquote	-236%	-258%	-267%	-249%	-208%	-211%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
solvabiliteitsrisico	70%	67%	64%	67%	67%	66%
structurele exploitatieruimte	179	165	0	0	0	0

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen.

Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

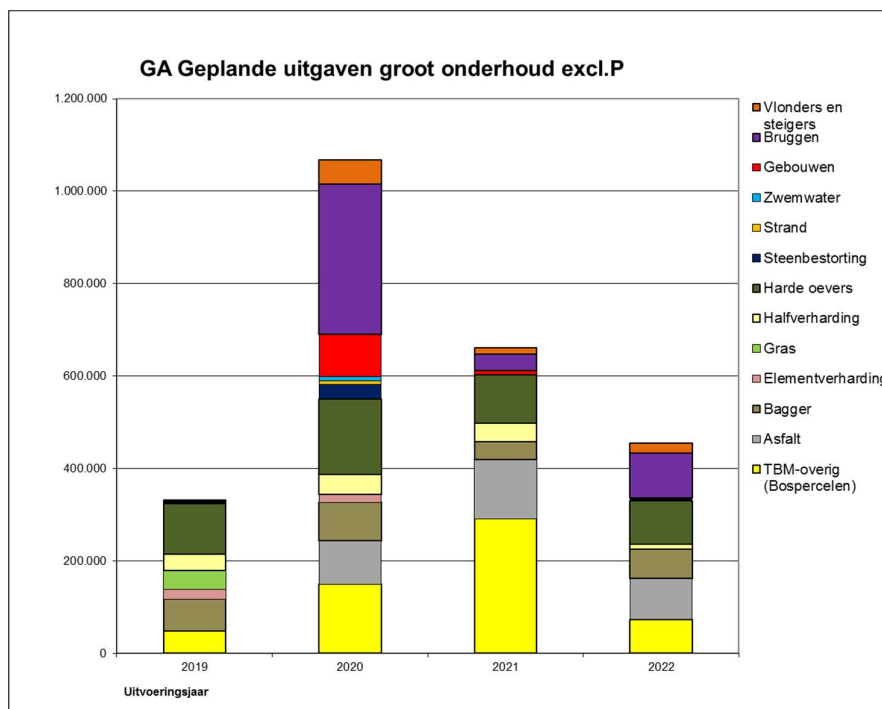
Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. Vooruitlopend op de herijking 2019 en naar aanleiding van het meerjarenonderhoudsplan in 2018 is de dotatie aan de voorziening met € 48.000 naar beneden bijgesteld. Dit om te voorkomen dat de voorziening de komende 20 jaar te hoog op loopt. Onderstaande tabel (incl. P) geeft het verwachte verloop weer van de voorziening Groot onderhoud voor de komende jaren.

STAND VOORZIENING	2018	2019	2020	2021	2022
Stand voorziening per 1/1	2.168.285	2.346.887	2.764.348	2.284.062	2.299.125
Dotatie	869.500	821.500	821.500	821.500	821.500
Onttrekking	690.898	404.039	1.301.786	806.437	554.642
Stand voorziening per 31/12	2.346.887	2.764.348	2.284.062	2.299.125	2.565.983

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het Terrein Beheer Model en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de uitgaven en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ondergebracht in specifieke categorieën, zoals baggeren of asfalt. In onderstaand staafdiagram zijn de geplande uitgaven (alleen de materiële lasten) op de verschillende categorieën weergegeven.

In 2019 zijn de volgende werkzaamheden gepland (excl. p)

GA	
Categorie	2019
TBM-overig (Bospercelen)	48.080
Asfalt	0
Bagger	69.000
Elementverharding	21.200
Gras	41.300
Halfverharding	34.300
Harde oevers	110.100
Steenbestorting	0
Strand	0
Zwemwater	1.800

Gebouwen	3.300
Bruggen	2.100
Vlonders en steigers	0
Totaal GO excl.P	331.180
Totaal GO incl. P	404.039

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Er wordt voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien de verwachting is dat er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. De renterisiconorm is voor de Groenalliantie niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren is gebaseerd op het principe van zero-balancing. Zero-balancing betekent het dagelijks overboeken van het saldo boven een vastgesteld drempelbedrag van minimaal € 250.000 en maximaal € 2,5 miljoen op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist dan wel het aanvullen van een bankrekening ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. Dagelijks worden de rekeningen automatisch afgeroomd tot een bedrag van € 50.000 naar de rekening courant die het schap heeft bij 's Rijks schatkist, zodat aan de vereisten wordt voldaan.

4.4 Grondbeleid

Algemeen

Het dagelijks bestuur van Groenalliantie Midden-Holland e.o. heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld. Binnen dit grondbeleid staan enkele uitgangspunten centraal.

- Grond is een middel en geen doel. Voorop staat dat grond en vastgoed middelen zijn om schapsdoelen te bereiken; grondbeleid beantwoordt niet de vraag welke beleidsdoelen bereikt dienen te worden. Die vraag wordt beantwoordt in bijvoorbeeld schapsvisies, gebiedsplannen en specifieke projecten. Grondbeleid faciliteert, is op uitvoering gericht en

geeft handvatten voor het realiseren van doelstellingen op het vlak van natuur en (openlucht)recreatie, binnen de kaders van de gemeenschappelijke regeling.

- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie (van zowel kosten als opbrengsten) nagestreefd. Hiermee wordt bijgedragen aan het resultaat van de schapsbegroting.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht. Samenwerking en verbinding met andere publieke en private actoren biedt verbeterde kansen om de ambities voor natuur en recreatie te realiseren. Daarbij is het schap zich steeds bewust van haar rol ten opzichte van andere partijen (waaronder gemeenten, ook gelet op hun planologisch primaat). Het schap handelt in beginsel alleen binnen de begrenzing van taken en doelstellingen zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie. Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden tussen enerzijds grond en vastgoed en anderzijds maatschappelijke of commerciële (verdien)modellen van derden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap zet in op risicomanagement dat past bij het specifieke risicoprofiel. Daarbij geldt dat het schap in beginsel niet risicodragend deelneemt in gebieds- en vastgoed)ontwikkelingen en niet zelf grond-of opstalexploitaties voert.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Voor het te voeren grondprijsbeleid zijn kaders vastgelegd in de periodiek vast te stellen Grondprijsbrief.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting.

Schapsspecifiek

In programma 2 van de begroting wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico's. Daarnaast wordt verwezen.

4.5 Bedrijfsvoering

In januari 2018 is door het Algemeen Bestuur een principebesluit genomen om de samenwerking met Staatsbosbeheer te continueren. In 2019 en verder is derhalve de dienstverlening conform 2018 overgenomen.

Productomschrijving	1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Overhead	Totaal
Gebiedsbeheer	560.500				560.500
Economisch beheer	23.600				23.600
Regelgeving & handhaving	146.100				146.100
Communicatie	46.000				46.000
Planvorming & gebiedsontwikkeling		188.000			188.000
Marketing & productontwikkeling		15.300			15.300
Bestuursproducten				247.000	247.000
Juridische ondersteuning & advisering				9.000	9.000
Financiën				97.300	97.300
Subtotaal	776.200	203.300	-	353.300	1.332.800
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud	72.900				72.900
Totaal					1.405.700

5 Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
<i>Gewone bedrijfsvoering</i>			
LASTEN			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.366.229	2.872.400	3.063.508
Programma 2. Ontwikkeling	198.600	198.800	203.300
Algemene dekkingsmiddelen	-	1.000	1.000
Onvoorziene lasten	-	5.400	5.500
Overhead	362.239	387.200	396.100
Totaal lasten	2.927.068	3.464.800	3.669.408
BATEN			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	395.878	414.700	445.700
Programma 2. Ontwikkeling	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	3.173.871	3.173.871	3.204.726
Overhead	-	-	-
Totaal baten	3.569.749	3.588.571	3.650.426
SALDO			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	1.970.351	2.457.700	2.617.808
Programma 2. Ontwikkeling	198.600	198.800	203.300
Algemene dekkingsmiddelen	3.173.871	3.172.871	3.203.726
Overhead	362.239	387.200	396.100
Saldo gewone bedrijfsvoering	642.681	123.771	18.982
Diverse lasten en baten			
<i>Diverse lasten</i>	12.261	-	-
- Programma 1	12.261	-	-
<i>Diverse baten</i>	1.534.565	-	-
- Programma 1	897.065	-	-
Saldo diverse lasten en baten	1.522.304	-	-
Kredieten			
<i>Lasten kredieten</i>	588.219	20.532	21.066
- Programma 1	26.519	10.532	11.066
- Programma 2	561.700	-	-
- Overhead	-	10.000	10.000
<i>Baten kredieten (bijdragen derden)</i>	117.810	-	-
- Programma 1	-	-	-
- Programma 2	117.810	-	-
Saldo kredieten	470.409	20.532	21.066
Totaal saldo van baten en lasten	1.694.576	103.239	40.048
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
<i>Toevoeging reserves</i>	2.004.697	925.833	-
- Programma 1	835.000	-	-
- Programma 2	-	761.280	-
- Algemene dekkingsmiddelen	1.169.697	164.553	-
<i>Onttrekking reserves</i>	489.391	822.594	40.048
- Programma 1	45.501	51.314	30.048
- Programma 2	443.890	761.280	-
- Overhead	-	10.000	10.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.515.306	103.239	40.048
Resultaat	179.270	-	-

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en – baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves, of door jaarlijkse afschrijvingen via de exploitatie. Deze afschrijvingslasten worden gedekt vanuit een onttrekking aan de reserve afschrijvingen.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

Structureel evenwicht

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is in de begroting en de meerjarenraming het structureel en reëel evenwicht geïntroduceerd. Het BBV is aangepast, zodat Algemeen Bestuur en financieel toezichthouder kunnen vaststellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming. Algemeen uitgangspunt is dat structurele lasten en baten die lasten en baten zijn die betrekking hebben op posten of beleid met een looptijd van meer dan drie jaar. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings-)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Het structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft, moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).

Het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen is opgenomen in de toelichting op de meerjarenraming.

Uiteenzetting van de financiële positie (geprognosticeerde balans)

De financiële positie in meerjarenperspectief blijkt uit de geprognosticeerde balanscijfers voor de jaren 2017 tot en met 2022. Ter vergelijking zijn de balanscijfers van de jaarrekening 2017 vermeld.

Totaaloverzicht	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
ACTIVA						
Materiële vaste activa	1.470	1.406	1.342	1.278	2.747	2.701
Financiële vaste activa		-	-	-	-	-
Vlottende activa	9.915	10.064	10.540	10.136	8.695	8.830
Totaal activa	11.385	11.470	11.882	11.414	11.442	11.531
PASSIVA						
Reserves	7.926	7.682	7.663	7.663	7.663	7.663
(Geraamd) resultaat		-	-	-	-	-
Voorzieningen	2.299	2.628	3.059	2.591	2.619	2.708
Langlopende schulden	-	-	-	-	-	-
Vlottende passiva	1.160	1.160	1.160	1.160	1.160	1.160
Totaal passiva	11.385	11.470	11.882	11.414	11.442	11.531

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, zijn vermeld in hoofdstuk 2 van deze begroting.

De geprognosticeerde balanscijfers lichten we hierna op hoofdlijnen toe.

Materiële vaste activa

De afname in de materiële vaste activa betreft de jaarlijkse afschrijvingen.

Financiële vaste activa

Niet van toepassing.

Vlottende activa

De vlottende activa is bepaald door het verschil te nemen tussen het "totaal passiva per jaar" minus het totaal van de materiële vaste activa.

Reserves

Bedragen x € 1.000

Staat van reserves	Saldo 1-1-2018	Resultaat bestemming	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2019	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2020
Algemene Reserve	2.419		165	155	2.429			2.429
BESTEMMINGSRESERVES								
Investeringsreserve GA	262			30	232			232
Investeringsreserve compartiment RP	1.108			80	1.028			1.028
Investeringsreserve compartiment KW	3.235			144	3.091		19	3.072
Reserve kwaliteitsimpuls recreatiegebieden KW	795				795			795
Vervangingsinvesteringen Reserve RP	22				22			22
Vervangingsinvesteringen Reserve KW	85				85			85
Reserve afschrijving	-				-			-
Subtotaal bestemmingsreserves	5.507		-	254	5.253	-	19	5.234
Totaal	7.926	-	165	409	7.682	-	19	7.663

Meerjarig perspectief staat van reserves	Saldo 1-1-2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2022	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 1-1-2024
Algemene Reserve	2.429		980	1.449			1.449			1.449			1.449
BESTEMMINGSRESERVES													
Investeringsreserve GA	232			232			232			232		-	232
Investeringsreserve compartiment RP	1.028		492	536			536			536	-	-	536
Investeringsreserve compartiment KW	3.072		1.150	1.922			1.922			1.922	-	-	1.922
Reserve kwaliteitsimpuls recreatiegebieden KW	795		612	183			183			183	-	-	183
Vervangingsinvesteringen Reserve RP	22			22			22			22			22
Vervangingsinvesteringen Reserve KW	85			85			85			85	-	-	85
Reserve afschrijving	-	3.234		3.234			3.234			3.234	-	-	3.234
Subtotaal bestemmingsreserves	5.234	3.234	2.254	6.214	-	-	6.214	-	-	6.214	-	-	6.214
Totaal	7.663	3.234	3.234	7.663	-	-	7.663	-	-	7.663	-	-	7.663

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers. De geraamde voordelige jaarresultaten worden aan de algemene reserve toegevoegd.

Bestemmingsreserves

a) Investeringsreserve GA

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen van de Groenalliantie.

b) Investeringsreserve compartiment RP

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen compartiment RP.

c) Investeringsreserve compartiment KW

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen compartiment KW

d) Reserve kwaliteitsimpuls recreatiegebieden KW

Het doel van deze reserve is het dekken van kosten voor de Kwaliteitsimpuls in het recreatiegebied Krimpenerwaard.

e) Reserve vervangingsinvesteringen RP

Het doel van de reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen compartiment RP.

f) Reserve vervangingsinvesteringen KW

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen compartiment KW

g) Reserve afschrijvingen

Het doel van deze reserve is het dekken van de afschrijvingen op investeringen met een maatschappelijk nut vanaf 2018.

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Staat van voorzieningen	Saldo 1-1-2018	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2019	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2020
Voorziening Groot Onderhoud	2.168	870	534	2.504	842	404	2.942
Voorziening Afschrijvingen	131	-	7	124		7	117
Totaal	2.299	870	541	2.628	842	411	3.059

MEERJARIG PERSPECTIEF VERLOOP VOORZIENINGEN

Meerjarig perspectief verloop voorzieningen	Saldo 1-1-2020	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2020	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2023
Voorziening Groot Onderhoud	2.942	842	1.303	2.481	842	807	2.516	842	746	2.612
Voorziening Afschrijvingen	117		7	110		7	103		7	96
Totaal	3.059	842	1.310	2.591	842	814	2.619	842	753	2.708

Toelichting:

Voorziening groot onderhoud

Groot onderhoud is noodzakelijk om de duurzame instandhouding van de gebieden te garanderen. Regulier onderhoud kent een jaarlijkse cyclus. Groot onderhoud heeft een cyclus groter dan één jaar. Voor het verrichten van groot onderhoud is deze voorziening beschikbaar. Het doel van deze voorziening is de lasten van groot onderhoud gelijkmatig over de jaren te verdelen.

Voorziening afkoopsommen

In 2016 is een afkoopsom van de Provincie Zuid-Holland ontvangen ten behoeve van toekomstig onderhoud voor het fietspad Hillekade. Deze afkoopsom valt in 20 jaar vrij ten gunste van de exploitatie.

Langlopende schulden

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Niet van toepassing

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn in de meerjarenraming constant gehouden.

Meerjarenraming

Overzicht van baten en lasten in meerjarig perspectief	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten en baten gewone bedrijfsvoering				
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3.063.508	3.076.239	3.058.681	2.871.569
Programma 2. Ontwikkeling	203.300	203.300	203.300	203.300
Algemene Dekkingsmiddelen	6.500	6.500	6.500	6.500
Overhead	396.100	396.100	396.100	396.100
Baten gewone bedrijfsvoering				
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	445.700	458.431	459.855	455.486
Programma 2. Ontwikkeling	-	-	-	-
Algemene Dekkingsmiddelen	3.204.726	3.204.726	3.204.726	3.021.983
Overhead	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	18.982-	18.982-	-	-
Diverse lasten en baten				
Diverse lasten	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-
Kredieten				
Lasten kredieten	21.066	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-
Saldo kredieten	21.066-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	40.048-	18.982-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoeging reserves	-	3.235.592	-	-
Onttrekking reserves	40.048	3.254.574	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	40.048	18.982	-	-
Resultaat	-	-	-	-

Grondslagen voor de meerjarenbegroting

De grondslagen voor de ramingen in de meerjarenbegroting zijn vermeld in hoofdstuk 2 "Uitgangspunten".

Bij het opstellen van de begroting 2019 is nog niet duidelijk over welke jaarschijf 2018 en 2019 de kredieten worden verdeeld. Dit zal later bij de 2e begrotingswijziging 2018 en de 1ste begrotingswijziging 2019 worden aangepast.

Structureel evenwicht

Voor een toelichting op het begrip "structureel evenwicht" wordt verwezen naar de toelichting bij het overzicht van baten en lasten (zie het begin van dit hoofdstuk).

De berekening van het structurele begrotingsaldo voor de jaren 2019 tot en met 2022 blijkt uit het volgende overzicht.

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Geraamd resultaat	-	-	-	-
Geraamde incidentele lasten en baten per programma	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Incidentele lasten				
Programma 1				
-Bijdrage website promotie Groene hart				
Investeringsreserve KW	10.532			
overzicht overhead				
-werkbudget Groenalliantie				
Investeringsreserve RP	5.000			
Investeringsreserve KW	5.000			
Totaal	20.532	-	-	-
Incidentele baten				
Programma 1				
-Bijdrage website promotie Groene hart				
Investeringsreserve KW	10.532			
overzicht overhead				
-werkbudget Groenalliantie				
Investeringsreserve RP	5.000			
Investeringsreserve KW	5.000			
Totaal	20.532	-	-	-
Structureel saldo van de begroting	-	-	-	-

Uit het hiervoor opgenomen overzicht blijkt dat de incidentele lasten gedekt worden door incidentele baten.

In het structureel saldo van de begroting zijn de volgende structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves begrepen.

Bedragen x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Structurele toevoegingen				
- Algemene reserve	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-
Structurele onttrekkingen				
-Investeringsreserve compartiment Krimpenerwaard	19	-	-	-
-Reserve afschrijvingen		-	-	-
Totaal	19	-	-	-

De onttrekking betreft de korting die is verleend op de erfpachtcanon van de Golfbaan binnen de Krimpenerwaard. 2019 is het laatste jaar van de afgesproken termijn.

6 Bijlage

Bijlage "Programma's, producten en taakvelden".

TAAKVELDEN BEGROTING 2019			
Verdeling taakvelden	lasten 2019	baten 2019	saldo 2019
Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden			
0.8 - Overige baten en lasten	-	13.100	13.100
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Gebiedsbeheer	2.713.908	-	2.713.908-
	2.713.908	13.100	2.700.808-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Economisch beheer	115.900	432.600	316.700
	115.900	432.600	316.700
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Regelgeving & Handhaving	146.300	-	146.300-
	146.300	-	146.300-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Communicatie	87.400	-	87.400-
	87.400	-	87.400-
Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3.063.508	445.700	2.617.808-
Ontwikkeling			
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Planvorming & gebiedsontwikkeling	188.000	-	188.000-
	188.000	-	188.000-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Marketing & productontwikkeling	15.300	-	15.300-
	15.300	-	15.300-
Totaal ontwikkeling	203.300	-	203.300-
Algemene dekkingsmiddelen			
0.5 - Treasury	1.000	-	1.000-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Algemene dekkingsmiddelen	5.500	-	5.500-
	6.500	-	6.500-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Bijdrage van de provincie ZH	-	1.827.426	1.827.426
	-	1.827.426	1.827.426
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	6.500	1.827.426	1.820.926
Overhead			
0.4 - Overhead Bestuursproducten	275.600	-	275.600-
	275.600	-	275.600-
0.4 - Overhead Juridische ondersteuning en advisering	9.800	-	9.800-
	9.800	-	9.800-
0.4 - Overhead Financiën	110.700	-	110.700-
	110.700	-	110.700-
Totaal Overhead	396.100	-	396.100-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.669.408	2.273.126	1.396.282-
Kredieten			
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie Totaal programma 1	11.066	-	11.066-
Totaal programma 2	-	-	-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal Overhead	10.000	-	10.000-
Saldo kredieten	21.066	-	21.066-
Totaal saldo van baten en lasten	3.690.474	2.273.126	1.417.348-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
0.10 - Mutaties reserves Totaal programma 1	-	30.048	30.048
Totaal programma 2	-	-	-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal Overhead	-	10.000	10.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	40.048	40.048
Resultaat	3.690.474	2.313.174	1.377.300-
Algemene Dekkingsmiddelen			
0.11 Deelnemersbijdrage		1.377.300	
Totaaltelling lasten en baten	3.690.474	3.690.474	

Bijlage “Samenvatting bedragen per taakveld”

Verdeling taakvelden	lasten 2019	baten 2019	saldo 2019
0.4 - Overhead	396.100	-	396.100-
0.5 - Treasury	1.000	-	1.000-
0.8 - Overige baten en lasten	-	13.100	13.100
0.10 - Mutaties reserves	-	40.048	40.048
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.293.374	2.260.026	1.033.348-
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	1.377.300	1.377.300
Totaaltelling lasten en baten	3.690.474	3.690.474	-

Bijlage "Conversiestaat"

BEGROTING 2019 GA			
Productomschrijving	lasten 2019	baten 2019	saldo 2019
Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden			
Dienstverlening SBB	560.500		560.500
Materiële lasten	2.153.408	13.100	2.140.308
Gebiedsbeheer	2.713.908	13.100	2.700.808
Dienstverlening SBB	23.600		23.600
Materiële lasten	92.300	432.600	340.300
Economisch beheer	115.900	432.600	316.700
Dienstverlening SBB	146.100		146.100
Materiële lasten	200	-	200
Regelgeving & Handhaving	146.300	-	146.300
Dienstverlening SBB	46.000		46.000
Materiële lasten	41.400	-	41.400
Communicatie	87.400	-	87.400
Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3.063.508	445.700	2.617.808
Ontwikkeling			
Dienstverlening SBB	188.000		188.000
Materiële lasten	-	-	-
Planvorming & gebiedsontwikkeling	188.000	-	188.000
Dienstverlening SBB	15.300		15.300
Marketing & productontwikkeling	15.300	-	15.300
Totaal ontwikkeling	203.300	-	203.300
Algemene dekkingsmiddelen			
Bank- en treasurykosten	1.000		1.000
Onvoorziene lasten	5.500		5.500
Algemene dekkingsmiddelen	6.500	-	6.500
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	6.500	1.827.426	1.820.926
Overhead			
Dienstverlening SBB	247.000		247.000
Materiële lasten	28.600	-	28.600
Bestuursproducten	275.600	-	275.600
Dienstverlening SBB	9.000		9.000
Materiële lasten	800	-	800
Juridische ondersteuning en advisering	9.800	-	9.800
Dienstverlening SBB	97.300		97.300
Materiële lasten	13.400	-	13.400
Financiën	110.700	-	110.700
Totaal Overhead	396.100	-	396.100
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.669.408	2.273.126	1.396.282
Kredieten			
Totaal programma 1	11.066	-	11.066
Totaal programma 2	-	-	-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal Overhead	10.000	-	10.000
Saldo kredieten	21.066	-	21.066
Totaal saldo van batens en lasten	3.690.474	2.273.126	1.417.348
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Totaal programma 1	-	30.048	30.048
Totaal programma 2	-	-	-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal Overhead	-	10.000	10.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	40.048	40.048
Resultaat	3.690.474	2.313.174	1.377.300
Algemene Dekkingsmiddelen			
Deelnemersbijdrage		1.377.300	
Totaaltelling lasten en batens	3.690.474	3.690.474	